

Medal SARP Bene Merentibus

LAUDACJA DLA PROF. JACKA PURCHLI

„Odpowiedzialnością Krakowa jest więc polska obecność w Europie Środka. To jest polska racja stanu. Europa Środka to kwestia światopoglądu. To miejsce na Ziemi, gdzie granice polityczne zmieniały się szybciej niż granice kulturowe. To problem sąsiada, pamięci, tożsamości”

Te słowa, wypowiedziane w 2012 roku przez prof. Jacka Purchlę, wydają się być istotą Jego wręcz tytanicznej działalności na rzecz ochrony i propagacji dziedzictwa kultury, którego znakomitą część stanowi architektura. Każda próba podsumowania osiągnięć Laureata musi skończyć się albo głęboką frustracją podsumowującego, albo drastycznym ograniczeniem listy tychże osiągnięć – jest ich bowiem tak wiele! Usiłując jednak, wszak *audaces fortuna iuvat*, spróbujmy wymienić, naszym zdaniem, te najważniejsze.

Jacek Purchla, z wykształcenia ekonomista i historyk sztuki, absolwent Akademii Ekonomicznej i Uniwersytetu Jagiellońskiego, jest profesorem nauk humanistycznych. Kieruje Katedrą Historii Gospodarczej i Społecznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, a także Katedrą Dziedzictwa Europejskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jest autorem zawrotnej liczby blisko 400 publikacji z dziedzin takich, jak historia cywilizacji europejskiej, studia nad rozwojem miast w XIX i XX wieku, architektura nowoczesna, studia nad dziedzictwem kulturowym, polityka kulturalna i zarządzanie kulturą, dzieje Krakowa i Galicji, dziedzictwo kulturowe Europy Środkowej. Wiele jego publikacji ma charakter obszernych monografii, np. *Kraków w Europie Środka*, księga przełożona na szereg języków: angielski, niemiecki, włoski, francuski; wiele publikacji ma charakter podręczników czy atlasów, systematyzujących wiedzę, choć niepozabawionych celnych autorskich refleksji, np. *Architektura Krakowa. Przewodnik* (z profesorem Marcinem Fabiańskim) czy *Kultura a rozwój* (z profesorem Jerzym Hausnerem). Z tego pobieżnego wyboru nie należy jednak wysnuwać wniosku, że działalność Laureata koncentruje się tylko na dawnej stolicy Polski. Przeciwnie, jego zainteresowania obejmują Lwów, Budapeszt, Wiedeń i wiele innych metropolii świata – jest wszakże jednym z prekursorów studiów miejskich.

To podsumowanie działalności akademickiej, obejmującej cykle wykładów Laureata na wielu uczelniach świata i tytuł *doctor honoris causa* obecnej Politechniki Lwowskiej, jest zaledwie częścią gigantycznych zasług Profesora. Przede wszystkim, jest on założycielem i wieloletnim dyrektorem instytucji kultury zupełnie nowego typu: Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie. To instytucja zainaugurowana w 1991 roku, po wolnościowym przełomie, podczas obrad Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (obecnie OBWE), adresowana do bardzo szerokiego kręgu publiczności. Jej interdyscyplinarna, żywa działalność polega na sympozjach, publikacjach, w tym kwartalnika *Herito*, prowadzeniu studiów na Akademii Dziedzictwa, a przede wszystkim na doskonałych wystawach, przyciąga rzesze autentycznie zainteresowanych sztuką i architekturą. Wystarczy wymienić kilka wystaw, które osiągnęły spektakularny sukces, by zrozumieć, jak ważna jest działalność MCK w perspektywie popularyzacji i ochrony dziedzictwa, w tym dziedzictwa architektury, naszego obszaru kulturowego: *Lwów, 24 czerwca 1937. Miasto, architektura, modernizm* (2018); *Zsolnay. Węgierska secesja* (2017); *Max Ernst. Sny ornitologa* (2016); *Mit Galicji* (2014); *Bauhaus* (2009). Co więcej, MCK pod egidą prof. Purchli było inwestorem architektury najnowszej w karkołomnie wymagającym kontekście krakowskiego Rynku, wpisanego na Światową Listę Dziedzictwa UNESCO. Rozbudowę i adaptację siedziby w Kamienicy pod Kruki przeprowadził brawurowo Romuald Loegler (przy współpracy Studia Autorskiego Włodarczyk + Włodarczyk Architekci). Nic zatem dziwnego, że prof. Purchla został wybrany w roku 2016 na stanowisko Przewodniczącego Komitetu Światowego Dziedzictwa UNESCO i prowadził jego pierwszą sesję w Polsce w roku 2017.

Wszystkie te dzieła Laureata, powodowane jego niestrudzonym entuzjazmem dla kultury, architektury i spraw dziedzictwa sprawiły, że Kapituła Medalu Bene Merentibus przyznała go szczerze i jednogłośnie. Życzymy dalszych światowych i krajowych sukcesów!

W imieniu kapituły,

Bohdan (Biś) Lisowski
Prezes Zarządu SARP Oddział Kraków
oraz

Marta A. Urbańska, dr inż. arch. IARP SARP
Pełnomocnik Zarządu Głównego Stowarzyszenia Architektów Polskich ds. dziedzictwa kulturowego
Członek Zarządu SARP Oddział Kraków